

METODOLOŠKO POJASNILO

Špela Kastelic

VREDNOST OPRAVLJENIH GRADBENIH DEL

To metodološko pojasnilo se nanaša na objavljanje podatkov:

- Vrednost opravljenih gradbenih del, Slovenija, letno (Prva objava)

Oktober 2021

Kazalo

1	NAMEN.....	3
2	PRAVNI OKVIR.....	3
3	ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI.....	3
4	IZBOR ENOT OPAZOVANJA.....	3
5	ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV.....	3
6	DEFINICIJE.....	4
7	POJASNILA.....	5
8	OBJAVLJANJE PODATKOV.....	6
9	REVIDIRANJE PODATKOV.....	7
10	DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA.....	7

1 NAMEN

Namen objave podatkov o vrednosti opravljenih gradbenih del je letni prikaz podatkov o vrednosti gradbenih del, opravljenih na objektih.

2 PRAVNI OKVIR

- [Letni program statističnih raziskovanj \(LPSR\)](#)
- [Zakon o državni statistiki \(Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01\)](#)

3 ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI

Enota, ki jo opisujejo objavljeni podatki, so opravljena gradbena dela in storitve, ki jih gradbena podjetja in enote v sestavi opravijo kot glavni izvajalci, soizvajalci ali podizvajalci v Sloveniji. Opravljena gradbena dela in storitve spremljamo glede na vrsto objekta, vrsto gradbenih del in vrsto investitorja.

4 IZBOR ENOT OPAZOVANJA

Enote opazovanja so podjetja in enote v sestavi, ki so po Standardni klasifikaciji dejavnosti registrirana za dejavnost ali opravljajo dejavnost, ki po SKD spada v področje dejavnosti F Gradbeništvo (dejavnosti 41, 42 in 43).

Pri določitvi seznama enot opazovanja uporabljamo kombinacijo zajema s pragom in slučajnega vzorca za enote, ki ne dosegajo določenega praga. Pri določitvi meje za prag se upošteva merilo 74-odstotne pokritosti prihodka za obdavčitev z davkom na dodano vrednost v referenčnem letu ter število zaposlenih, v panogi gradbeništvo (področje F). Prag za leto 2020 je bil ali 280.523 EUR ali vsaj 20 zaposlenih. Enote s prihodkom ali s številom zaposlenih, nižjima od teh vrednosti oz. pod tem pragom, se v vzorec zajamejo slučajno. V celotnem vzorcu je približno 2.200 enot. V celotnem vzorcu za leto 2020 je vključenih 2.230 enot, od tega jih je 1.398 nad pragom, preostane enote pa praga niso dosegale.

5 ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV

Podatki se zbirajo letno.

Podatke zbiramo s tiskanim vprašalnikom Vrednost opravljenih gradbenih del (GRAD/L), ki ga opazovane enote prejmejo po pošti. Vir za izpolnjevanje vprašalnika je dokumentacija gradbenih podjetij.

Podatkov za to raziskovanje ne pridobivamo iz administrativnih virov.

6 DEFINICIJE

Vrednost opravljenih gradbenih del je vrednost gradbenega dela, ki je bilo opravljeno v obdobju, na katero se nanašajo sporočeni podatki, in sicer ne glede na to, ali je delo že plačano ali ne; izražena je v tekočih cenah (brez DDV), v EUR, v celih številih (brez centov). Vrednost opravljenih gradbenih del zajema tudi vrednost vgrajenega materiala in opreme ter vrednost vseh obrtniških, inštalacijskih in zaključnih gradbenih del; ne zajema pa stroškov nabave zemljišča, komunalnega opremljanja, stroškov selitev in najemnin za čas nadomestne gradnje, projektantskih storitev in stroškov notranje opreme stavbe.

Vrednost storitev organizacije izvedbe stavbnih projektov zajema vrednost storitev zbiranja finančnih, tehničnih in fizičnih sredstev za gradnjo stanovanjskih ali nestanovanjskih stavb za kasnejšo prodajo.

Objekt je stavba, gradbeni inženirski objekt ali drug gradbeni poseg, narejen z gradbenimi, zaključnimi gradbenimi ali inštalacijskimi deli, sestavljen iz gradbenih proizvodov, proizvodov ali naravnih materialov, skupaj s trajno vgrajenimi inštalacijami in napravami v objektu, ki so namenjene delovanju objekta.

Gradnja je izvedba gradbenih in drugih del, povezanih z gradnjo, ki obsega novogradnjo, rekonstrukcijo, vzdrževanje objekta, odstranitev in spremembo namembnosti.

Novogradnja je gradnja, katere posledica je novozgrajen objekt (to je objekt, ki je zgrajen popolnoma na novo in prej ni obstajal) ali prizidava (je gradnja, pri kateri se gabariti obstoječega objekta povečajo v horizontalni ali vertikalni smeri).

Sprememba namembnosti je sprememba namena objekta ali njegovega dela, ki se izvede samostojno ali hkrati z vzdrževanjem, rekonstrukcijo ali prizidavo.

Rekonstrukcija je spreminjanje tehničnih značilnosti obstoječega objekta, pri čemer se delno ali v celoti spreminjajo njegovi konstrukcijski elementi, zmogljivost ali izvedejo druge njegove izboljšave, pri čemer se morajo ohraniti najmanj temelji ali kletni zidovi obstoječega objekta, in se gabariti objekta praviloma ne povečajo, lahko pa se zmanjšajo; povečanje gabaritov je v okviru rekonstrukcije mogoče le zaradi usklajevanja z bistvenimi zahtevami, kot jih za objekte določajo predpisi, ki urejajo graditev.

Tekoče vzdrževanje zajema redne stroške, potrebne za ohranjanje normalno delujočega stanja objekta, in ne spreminja zmogljivosti ali pričakovane življenjske dobe objekta.

Investicijsko vzdrževanje zajema prenove in večje izboljšave, ki presegajo tisto, kar je potrebno za redno vzdrževanje objektov v dobrem delovnem stanju

(povečujejo zmogljivost ali pričakovano življenjsko dobo objekta).

Pravne osebe so gospodarske družbe, zavodi društva, organi in organizacije, ki z vpisom v ustrezni oziroma evidenco ali z zakonom pridobijo status pravne osebe.

Fizične osebe so posamezniki in samostojni podjetniki posamezniki.

7 POJASNILA

7.1 KLASIFIKACIJE

Podatki so zbrani in objavljeni po Klasifikaciji vrst objektov (CC-SI), ki je slovenska različica evropske klasifikacije vrst objektov (CC). Objavljena je na spletni strani SURS-a (Klasifikacije – Druge klasifikacije): <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/metode-in-klasifikacije/klasifikacije>

Podatki so objavljeni tudi po Standardni klasifikaciji dejavnosti (SKD 2008). SKD je slovenska različica evropske klasifikacije dejavnosti NACE Rev. 2. SKD je objavljena na spletni strani SURS-a (Klasifikacije – Ekonomske klasifikacije): <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/metode-in-klasifikacije/klasifikacije>

7.2 OBDELAVA PODATKOV

UREJANJE PODATKOV

Podatke smo uredili z uporabo ustreznih sistematskih in individualnih popravkov.

Več o statističnem urejanju podatkov lahko preberete v splošnem metodološkem pojasnilu [Statistično urejanje podatkov](#).

UTEŽEVANJE

Z uteževanjem želimo doseči reprezentativnost vzorca, tako da so uteženi podatki čim boljša ocena opazovane populacije v določeni časovni točki.

Uteževanje poteka po stratumih, ki so opredeljeni z velikostnim razredom podjetja ter dejavnostjo. Velikostni razred podjetja je določen glede na podatke o vrednosti dobav ali števila zaposlenih.

Končna utež je zmnožek vzorčne uteži in uteži zaradi neodgovora. Vzorčna utež se izračuna kot obratna vrednost verjetnosti izbora. Vsa podjetja, ki so presegla določen prag, so zajeta v vzorec z verjetnostjo izbora 1. Utež zaradi neodgovora se izračuna kot razmerje med številom enot vzorca ter vsoto odgovorov in neustreznih enot.

DESEZONIRANJE

Postopki desezoniranja niso smiselni.

7.3 INDEKSI

Indeksov ne objavljamo.

7.4 NATANČNOST

V statističnih raziskovanjih prihaja do različnih vrst napak, ki vplivajo na zanesljivost in točnost statistične ocene (npr. do vzorčnih napak, napak zaradi neodgovora, do merskih napak). Napake, ki jih lahko pripišemo slučajnim vplivom, določajo natančnost in posledično zanesljivost statistične ocene. Natančnost statistične ocene ocenimo z izračunom standardne napake (SE). Uporabnike statističnih podatkov opozorimo na manjšo zanesljivost ocene tako, da takšno oceno opremimo s posebno opozorilno oznako.

V tabelah, kjer so ocenjene populacijske vsote (zveznih) spremenljivk, ocenjena povprečja (zveznih) spremenljivk ali ocenjena razmerja populacijskih vsot (zveznih), so omejitve pri objavi določene glede na relativno standardno napako oziroma koeficient variacije (CV). V teh primerih velja:

Če je koeficient variacije (CV)

- 10 % ali manj ($CV \leq 10 \%$), je ocena dovolj zanesljiva, zato je objavljena brez omejitve;
- od 10 % do vključno 30 % ($10 \% < CV \leq 30 \%$), je ocena manj zanesljiva, zato se označi s črko M;
- večji od 30 % ($CV > 30 \%$), je ocena premalo zanesljiva za objavo, zato je nadomeščena s črko N.

Več o natančnosti statističnih ocen lahko preberete v splošnem metodološkem pojasnilu [Natančnost statističnih ocen](#).

7.5 DRUGA POJASNILA

Podatek, ki je statistično zaščiten zaradi varovanja zaupnosti poročevalskih enot, nadomestimo z znamenjem »z«.

Seštevki se zaradi zaokroževanja ne ujemajo vedno.

8 OBJAVLJANJE PODATKOV

- Podatkovna baza SiStat: Gradbeništvo – Gradbena dela in stroški – [Vrednost opravljenih gradbenih del](#); Objavljeni so absolutni podatki po Klasifikaciji vrst objektov (CC-SI) in dejavnosti SKD.

- Prva objava (Gradbeništvo, Gradbena dela in stroški): »Vrednost opravljenih gradbenih del, Slovenija, letno«

9 REVIDIRANJE PODATKOV

9.1 OBJAVLJANJE ZAČASNIH IN KONČNIH PODATKOV

Začasnih podatkov ne izkazujemo. Objavimo le končne podatke.

9.2 DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA ČASOVNO PRIMERLJIVOST

V letu 2013 je bila izvedena revizija raziskovanja, v kateri smo analizirali neodgovor in pripravili postopke za zmanjšanje pristranskosti zaradi neodgovora. Uvedeno je bilo uteževanje. Zaradi primerljivosti podatkov s prejšnjimi leti so podatki uteženi od leta 2010 dalje.

V letu 2019 se je spremenil način sporočanja podatkov o vrednosti opravljenih gradbenih del. Po novem sporoča zahtevane podatke tisti, ki gradbena dela dejansko izvaja, glavni izvajalec zase, njegov podizvajalec zase. Pred tem je glavni izvajalec sporočal te podatke zase in tudi za svoje podizvajalce. Posledica te spremembe v načinu poročanja je bila precejšnja podcenjenost podatkov glede na pretekla leta. Vrednost te podcenjenosti smo v letu 2019 ocenili na podlagi primerjav z mesečnimi poročanji ter nato to oceno podcenjenosti vključili v modelno oceno, s čimer smo zagotovili primerljivost s podatki iz preteklih let.

Da bi zmanjšali vpliv spremenjenega načina poročanja ter hkrati na splošno izboljšali čedalje izrazitejše težave zaradi podpokrivanja enot, vključenih v opazovanje, smo v letu 2020 spremenili še postopek izbire opazovanih enot. Zajem s pragom smo dopolnili s slučajnim vzorcem tistih enot, ki v preteklih letih niso dosegale praga in tako niso bile zajete v opazovanje. Del podizvajalcev, ki v letu 2019 niso bili zajeti v opazovanje, ker niso dosegali določenega praga, je sedaj zajet s slučajnim vzorcem. Zaradi spremenjenega postopka izbire enot in posledično spremenjene ciljne populacije opazovanja je prišlo do preloma časovne vrste. Podatki za leta od 2020 naprej tako niso več primerljivi s podatki, ki se nanašajo na leta pred 2020.

Metodološko pojasnilo o revidiranju podatkov je dostopno na spletni strani: https://www.stat.si/statweb/File/DocSysFile/5296/Splosno_MP_Revidiranje_staticnih_podatkov.pdf

10 DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

Metodološka gradiva na spletni strani SURS so dostopna na <https://www.stat.si/statweb/Methods/QuestionnairesMethodologicalExplanationsQualityReports>.

- Vprašalnik:
 - Vrednost opravljenih gradbenih del (GRAD/L)

področje: Gradbeništvo, podpodročje: Gradbena dela in stroški

- Poročilo o kakovosti za raziskovanje:
 - Vrednost opravljenih gradbenih del (GRAD/L)

področje: Gradbeništvo, podpodročje: Gradbena dela in stroški

Metodološka gradiva na spletni strani SURS so dostopna na <https://www.stat.si/statweb/Methods/QuestionnairesMethodologicalExplanationsQualityReports>.